Svet podľa Hartmanna Schedela. Výnimočná stredoveká kronika

Vladimír Segeš

Európa v stredoveku bola jednotným duchovným priestorom, ktorý vypĺňala idea kresťanstva. Stredoveký univerzalizmus bol však aj napriek istej strnulosti zložitým modelom. Rozmanitosť jeho reálnych podôb ovplyvňovalo i predurčovalo množstvo okolností a protirečení. Stredoveké predstavy o okolitom a vzdialenejšom svete nie vždy, respektíve neraz len málokedy zodpovedali realite. Hlavnou príčinou tejto disproporcie boli najmä slabá informovanosť, nízka vzdelanosť, negramotnosť a náboženská determinácia.[1]

Stredoveký človek sa mentálnou výbavou i zručnosťou od dnešného človeka 21. storočia v podstate nelíšil.[2] Priam priepastný rozdiel bol však v stupni vzdelanosti, či inými slovami v sume vedomostí, ktoré vyplývali z vtedajšej a dnešnej úrovne vedy a technického rozvoja. Aj v stredoveku sa vývoj postupne dynamizoval, ani zďaleka nie však v takej miere, ako sme to mali možnosť zažiť v 20. storočí a zažívame to aj dnes, keď si každodenný život bez televízie, počítačov, telefónov či mobilov nevieme azda ani predstaviť.[3] Pritom ide o výdobytky, ktorých masové zavedenie sa uskutočnilo zhruba v poslednom polstoročí.

Pohľad do dávnej minulosti ukazuje, že popri vytvorení písma, ktoré posunulo ľudstvo z preddejinnej do historickej epochy, vynález kníhtlače v polovici 15. storočia predstavoval ďalší fenomenálny jav pokroku. Rozšírenie kníhtlače sa stalo symbolickým kľúčom, ktorý otvoril bránu novoveku, a tým aj cestu k dnešku. Len

[1] Spomedzi viacerých zásadných relevantných prehľadných a jazykovo prístupných syntéz, antológií či encyklopédií o stredoveku možno prvorado spomenúť GUREVIČ, Aron J. *Kategorie středověké kultury*. Praha : Mladá fronta, 1978; HUIZINGA, Johan. *Jeseň stredoveku. Homo ludens.* Bratislava : Tatran, 1990; LE GOFF, Jacques: *Kultura středověké Evropy*. Praha : Odeon, 1991; LE GOFF, Jacques. *Středověká imaginace*. Praha : Argo, 1998; LE GOFF, Jacques (ed.). *Středověký člověk a jeho svět*. Praha : Vyšehrad, 1999; LE GOFF, Jacques – SCHMITT, Jean-Claude (eds.). *Encyklopedie středověku*. Praha : Vyšehrad, 2002; RAJMAN, Jerzy. *Encyklopedia Średniowiecza*: Kraków : Wydawnictwo Zielona Sowa, 2006; SEIBT, Ferdinand. *Lesk a bída středověku*. Praha : Mladá Fronta 2000.

[2] O mentalitách a životnom štýle stredovekých ľudí pozri BORST, Arno. *Lebensformen im Mittelalter*. Hamburg : Nicol, 2004; KORTÜM, Hans-Henning. *Menschen und Mentalitäten. Einfürung in Vorstellunswelten des Mittelalters*. Berlin : Akademie Verlag, 1996.

[3] Predovšetkým prostredníctvom internetu má dnešný súčasník prístup k nepredstaviteľnému množstvu informácií vrátane digitalizovaných archívnych i knižničných písomných či tlačených prameňov a výtvarných artefaktov.

zalomenie_kniha.indd 165 20/02/2019 11:34